

Orbán László Szegeden

Dr. Orbán László, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a művelődésügyi miniszter első helyettese csütörtökön Szegeden kulturális életünk idősebb kérdéseiről a város párt- és tanácsi vezetőkkel folytatott megbeszélést a városi pártbizottság épületében. A beszélgetésen részt vett Siklós János, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, Perjesi László, a városi pártbizottság első titkára, dr. Biczó György, a városi tanács vb elnöke, Papp Gyula, a városi tanács vb elnökhelyettese és dr. Tari János, a Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatója. A beszélgetést követően megtekintette a szabadtéri játékok színhelyét, az újjáépített szabadtéri színpadot, majd ellátogatott a Szegedi Nemzeti Színházba is. A délutáni órákban a Csongrád megyei pártbizottság székházában — Siklós János jelenlétében — a művelődésügyi és a népművelés több megyei vezetőjével a gazdaságirányítás reformja és a művelődéspolitikai összefüggésének kérdéseiről folytatott megbeszélést.

Szovjet flottilla a Dunán

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom közelgő 50. évfordulója alkalmából szovjet flottilla-egységek tisztelegő látogatást tesznek a Duna-menti baráti államokban. Útjuk során szombaton délelőtt Budapestre érkeznek. A hadihajók a Margit-híd pesti hídfőjénél kötnek ki, ahol a szovjet és a magyar dunai flottilla disz-össztűzel, katonai tiszteletadással köszöntik egymást. A szovjet hajóegységeket a közönség is megtekintheti majd.

Biszkó Béla fogadta Fazekas Jánost

Biszkó Béla elvtárs, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára csütörtökön fogadta Fazekas János elvtársat, a Román Kommunista Párt Központi Bizottságának végrehajtó bizottságának póttagját, a Román Szocialista Köztársaság minisztertanácsának elnökhelyettesét, aki hazánkban tölti szabadságát. Az elvtársi légkörben lezajlott eszmecserén részt vett Dumitru Turcus, a Román Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete is.

Megkétszerezhető-e homokon a rozs átlagtermése?

Gabonatermesztési tanácskozás Balástyán

Nagy figyelmet érdemlő tanácskozás zajlott le tegnap délelőtt a balástyai művelődési házban. Itt találkoztak Kistelek, Balástya, Csengele és Pusztaszter termelősövetkezetek vezető szakemberei. Az értekezletet Bódi János, a Szegedi Járási-Városi Tsz-ek Területi Szövetségének titkára nyitotta meg, s köszöntötte a szakembereket. Elsőként dr. Fazekas Lajos, a Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszer-osztályának vezetője az új gazdaságirányításra való áttéréssel kapcsolatos kormányrendeleteket ismertette. Részletesen kitért azokra a feladatokra, melyek az említett négy község termelősövetkezeit érintik az új kormányrendeletekből, miniszteri utasításokból. A vitában szóba került az új gazdaságirányítás sok helyi problémája is.

Beszélgettem új, 2—3 éve, vagy csak 1—2 hónapja elkészült lakások tulajdonosaival. Ha nem lenne banális, most a hallottak summázásakor úgy emlegethetném őket, mint valamikor szokás volt: a boldog tulajdonosokkal. Az igazság azonban az, hogy az emberek manapság nem egyedül ettől lesznek elégedettek. Aki a pincében szorong családjával, a kényelmes lakásban képzeli el a maximumot, aki idáig eljutott, az az életformát kitöltő egyéb igények kielégítésén iparkodik.

Nyolc évi gyűjtéssel

— Amíg anyáméknál éltünk, meghúztuk magunkat egy vaságyon, a régi liszteládában tartottuk össze holminkat. Itt a ságváritelepi kétszoba összkomfortos saját lakásunkban először egy szőnyeg meg egy padlóra terített matrac, s egy ruhásszekrény volt az összes bútortagunk.

De ma, amikor gőzölög feketekávéval kinnál a háziasszony, már fotelban ülünk a Varia bútorral berendezett nagyobb szobában, a két évvel ezelőtti szőnyeg és társai a kisebbiket töltik ki — egyelőre. Vendéglátóim sorolják a többi gondokat is: karácsonyra jó lenne megvenni a televíziós készüléket, jövőre szőnyeg, 1—2 festmény beszerzése a terv. Aztán majd újabb szükségletek motorja hajtja a postás férj és a ruhagyári munkásnő feleség igyekezetét. A lakásról, csinos kis házuk megépítésének nehézségeiről már alig esik szó. Elmúlt.

— A két gyerek mellett nyolc évig kellett kuporgatnunk a pénzt, míg összejött, de megérté.

Másokat a szülők, rokonok, ismerősök segítettek hozzá az induláshoz: a virágos ságváritelepi új utcában egyetlen ikerházban lakó új tulajdonos sem örökségből, lottónyerményből vagy valami hasonló csoda közbejöttével építette fel modern lakását.

Az Odesszai körúton idén augusztusban átadott társasházak KISZ-es lakói sem. Pedig itt csaknem kizárólag fiatal házaspárosok a tulajdonosok. A belvárosi élelmiszerüzlet vezetője hívta fel a figyelmemet egyikükre, a bolti eladónőre. Pulton át váltottunk szót.

— Ne írja meg a nevemet az újságban, mert nem én vagyok az egyedüli.

— Mikor ment férjhez?

— Augusztus 28-án volt a

Dr. Antal József, a Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet igazgatóhelyettese, mint a téma kiváló ismerője és tudományos kutatója, a homoki kenyérgabona, rozsstermesztés eddig kiaknázatlan lehetőségeit vizsgálta fel. Rámutatott, hogy a következő években tarthatatlanná válik a rozsstermesztés mai állapota. A jelenlegi alacsony hozamok a legtöbb helyen minimálisan megduplázhatók a fajták és az elővetemények helyes megválasztásával, valamint a tápanyagok szakszerű pótlásával. Döntő jelentősége van továbbá a jó talajelőkészítésnek és az optimális vetési idő betartásának.

Az elhangzott tanácsokat már most az őszi vetések idején kamatoztatni kívánják a termelősövetkezeti szakemberek.

Lakásépítés — saját zsehből

1. Városban és város szélén

kétéves házassági évfordulónk. Tizennégy hónapos gyermekem van.

— Mennyi pénzt fektettek a társasház-építkezésbe?

— Körülbelül 35 ezret.

— Kapták valakitől?

— Nem. Ötezer forintunk volt, mikor összekerültünk. A férjem gáz- és vízvezetékcsatlakozást, kétven négyezeröttszáz forintot keresünk havonta. Anyáméknál laktunk, s minden fizetéskor legalább kétezer forintot betettünk a takarékbába. Így jött össze. Igaz, ezalatt magunkra sem költöttünk semmit, mert közben egy-egy bútort is vásároltunk. A gyereket most is anyuka látja el.

Van, akinél sokkal nagyobb lemondást követelt a lakás. Az Osztrovszky utcai társasház egyik lakásának tulajdonosai mindketten a kenderfonógyárban dolgoznak.

Lakás után baba

— Hat évig fizettük a külvárosi albérleti szobáért a havi ötszáz forintot. Egyetlen télen sem vettünk tüzelőanyagot, fűtetlen szobában gyerekre nem gondoltunk. Sokat jelentett, hogy üzemi kosztot élünk, sehová nem jártunk szórakozni, üdülni. A fizetett szabadság alatt mindketten külön munkát vállaltunk.

— S mostani lakásuk bennevezése?

— Nem tudtuk előre, mennyi kell a lakásra, végül tízezer forintunk megmaradt, ebből vettünk bútorokat. Még gyerekkocsit is: a tavaszra megérkezik a baba. Ságváritelepen, Hattyastelepen, Baktóban — a gyorsan fejlődő nagyváros külső területein éppúgy megindult

az utolsó 5—6 évben és folyamatosan van ma is saját pénz kezdő befektetésével a magánlakások építése, mint Szeged belső részein. Először az Egressy Béni, majd a Blaha Lujza utcában, azóta a Nagykörút különböző részein az összekötő utcák foghíjas telkein és a szanálással, kisajátítással ilyen célra szánt területeken.

Nagy lendülettel

Idézet a megyei jogú városi tanács végrehajtó bizottságának a magánlakás-építés helyzetéről a tanácsülés elé terjesztett jelentéséből: „A megépült családi házak száma csak az 50-es években érte el az évi 60 átlagot, 1955—59 között már a 160-at. A második öt-éves terv kezdetén kitűzött általános, 15 évre szóló lakásfejlesztési program a magánlakás építésének Szegeden is nagy lendületet adott. A kedvezményes feltételű építési költséggel nyújtott állami támogatás, a javuló építőanyag-ellátás és az élet színvonal emelkedése következtében a lakosság építési szándéka az 1960-as évek elején ugrásszerűen megnövekedett.”

A második ötéves terv ideje alatt Szegeden 1639 magánlakás épült, s ezek közül már 276 társasházakban. Ez az eredmény kezdetét és megalapozását jelentette annak az elhatározásnak, hogy a mostani harmadik ötéves tervben előirányzott 3000 magánlakás nagyobb részét a városfejlesztési és egyéb korszerű követelményeknek megfelelően társasházakban, meghozza 2—5 szintes kivitelben építsék meg.

Kondorosi János

Újabb minősített növényfajták

A Mezőgazdasági Minősítő Tanács a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium kollégiumi termében ülést tartott. Az ülésen részt vett és felszólalt dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, a tanács elnöke. Dr. Gergely István miniszterhelyettes bevezetője után a tanács

megtárgyalta az Országos Fajtakísérleti Intézet előterjesztéseit, és ennek alapján 53 szántóföldi, 31 zöldség- és 7 dísznövényfajta részesített állami minősítésben. Egyidejűleg 21 szántóföldi és 10 zöldségnövényfajta állami minősítését vonták vissza.

Forgalomirányítás tévével

A 10. számú AKÖV korszerű, tetszetős Marx téri autóbusszpályaudvara érdekes kísérlet színhelye: mintegy 380 ezer forintos költséggel a vállalat ipari televíziót helyezett üzembe. Összesen 4 televíziós kamera működik: kettő a főépület két oldalán, egy-egy pedig az épület háta mögött, valamint a váróteremben van elhelyezve. Az utóbbiak távvezérléssel, 180 fokban körívben elmozdíthatók. A budapesti Híradástechnikai Ktsz gyártmánya egy hónapja üzemel, azóta számos tapasztalattal szolgált. A szolgálatos forgalmista például a vezénylő központból úgyszólván az egész állomás körüli forgalmat áttekintheti anélkül, hogy helyét elhagyná. Ezenkívül figyelemmel kísérheti a pénztár előtt várakozókat és az induló autóbuszokat is; vizsgálhatja arra, hogy aki éppen megváltja jegvét, ne maradjon le az induló buszokról, stb.

A televíziós kamerák jelentős időt és fáradságot takarítanak meg gazdáiknak. A kísérlet eddig is sikeres, a televízióval érdemes foglalkozni. Eppen ezért hamarosan a meglévő berendezést tartalékkal is kiegészítik a biztonság növelése érdekében.

Sajnos, mégis van egy szépséghibája a kísérletnek. A tapasztalatok azt is megmutatták, hogy a kezelőszemélyzet az első hetekben valóban alkalmazta az új

segédeszközöt, azután a drága berendezés egyre vesztett népszerűségéből. Magam is ezt tapasztaltam, amikor a helyszínen jártam. A forgalmista, Suba Pál is csak kérdésünkre kapcsolta be a tévét. A „vendégeskedés” végeztével azonnal kikapcsolta. Kiderült, aznap még nem is működött, pedig az idő délfelé járt.

A televízió — ezt mondták a szakemberek — jó, hasznos. De csak akkor természetesen, ha használják. Díszenek igen drága mulatság.

Matkó István

Dörzsölt emberek

Azokat illetjük ezzel a jelzővel, akik ügyesen megszerzik, kijárvák azt, amit mások nem tudnak megszerezni, akik nemcsak a nagykapu mellett, hanem a zárt falon is találnak kiskaput, akik ügyesen elizagóznak a paragrafusok és szabályok szövevényes útvesztőiben, akik esetenként érdemet és sikert tudnak kovácsolni a tessék-lássék munkából is, meg azokat is, akik több hasznot merítenek személyes kapcsolataikból, mint az érdemi munkából.

A gazdálkodás, a tervezés és irányítás most leköszönő mechanizmusában sok olyan vonás volt, amely gyakran csábított, ösztönzött a népgazdaság, a társadalom érdekében ellentétes ügyeskedésre, máskor meg a kiskapuk keresésére kényszerített olyanokat is, akik éppen a népgazdaság, a társadalom érdekét tartották elsődlegesnek. Gondoljunk csak a tervezézető tárgyalások légkörére, a tervalkura, ahol a vállalati vezetők anyagilag a minél alacsonyabb tervszámok megszerzésében voltak érdekeltek, a minisztérium, a tanács képviselőjével folytatott vitában. A vállalati vezetőkkel szemben ugyanakkor a gyáregységek, az üzemek vezetői alkudoztak hasonló platformról — a művezetőkkel szemben pedig a munkások, hogy alacsonyabban szabják meg a normákat —, mert így könnyebben túlteljesíthették azt, és a túlteljesítés eredményeként magasabb volt az elérhető jutalom, prémium.

Ez a fajta magatartás tehát nem az öntudat hiányára vezethető vissza — bár kétségtelenül az is szerepet játszott benne —, hanem sokkal inkább az anyagi érdekesség szabályozásának hiányosságaira. Ennek tudható be az is, hogy a vállalatok gyakran anyagilag érdektelenné váltak a műszaki és gyártmányfejlesztésben, valamint az is, hogy a leleményes magánkisiparosok, gátlástalan kontratórok nem kevés haszonnal aknázhatták ki éppen ezeket a „fehér foltokat”, a kezdeményezőkétség, az anyagi érdekesség hiányát.

Gyakran tapasztalhattuk, hogy a legjobbak, az alkotni, teremteni vágyó műszaki és gazdasági vezetők, szocialista brigádok is ügyeskedésre, az érvényes, de gyakran egymásnak is ellentmondó szabályok, törvények megkerülésére, vagy éppen kijátszására kényszerültek, mert meg voltak győződve arról — és a későbbiekben az eredmények is ezt igazolták —, hogy akarásuk, szándékuk a társadalom, a népgazdaság érdekét szolgálja.

Az új gazdasági mechanizmus alapjának véve új helyzetet teremt azzal, hogy az elkövetkező időben a vezetőket és a beosztottakat is elsősorban az elvégzett munka eredményével, az elvégzett munka társadalmi hasznosságával minősíti majd.

Ebben az új helyzetben a vállalatok, a termelők csak akkor jutnak hozzá a végzett munka ellenértékéhez, csak akkor tehetnek szert bevételre, amikor termékük, árujuk már piacra talált. Tehát a tervek teljesítéséért, az áruk elkészítéséért még nem jár külön anyagi elismerés. Egyéb-ként is: ezeket a vállalati terveket esztendő már nem fent a minisztériumban, a Terhivatalban, vagy a tanácsnál fogalmazzák, diktálják, hanem a vállalatok, a gazdaságok határozatként meg önmaguknak. S mivel a hatékony anyagi és erkölcsi ösztönzés módszereinek, helyileg alkalmazásra kerülő szabályainak meghatározását is a vállalatok feladatává teszi az új mechanizmus — az idevonatkozó gazdasági bizottsági határozatok — mindennek eredményeként a műszaki és gazdasági vezetőket, a vállalati tervszármát a közzgazdasági környezetet nem csábítja a szabályok, törvények megszegésére, mert anyagilag jól jár — ha kezdeményez, ha egyeztetni a vállalat és a népgazdaság érdekét. Ilyen feltételek közepette jó hasznát látják majd a vállalatok, a gazdaságok az olyan vezetőknél, akik jó ismerői a gazdálkodás új szabályainak, új rendjének, akik szemfüles életrealitással szert tesznek nehezen beszerezhető anyagokra, gépekre, berendezésekre.

Ma már elmondhatjuk: az új gazdasági mechanizmus — a termelés, forgalmazás és az áruértékesítés új szabályai és ösztönzői alapjának véve felszámolják a tisztességtelen haszonszerzés indítékát. De nem mind valamenynyit. Tapasztalatból tudjuk, hogy a tisztességtelen haszonszerzők legtöbbször használt „valutája” a nincs, vagy amiből kevesebb van a szükségesnél; a pulat alól osztott hiánycikk, a raktárban visszatartott árukészlet, a szállítási szerződés megtagadása és így tovább. Ahol és ameddig ilyen hiánycikk — legyen az déligyümölcs, vagy finomlemez — számolnunk kell, ott és addig a vámszedőket is szemmel kell tartani. Az ilyen ügyeskedés legjobb ellenszere az árubőség, a bő választék és azok a vezetők és beosztottak, akikben eleven a hozzáértő kezdeményezőkétség, a bátor találékonyság.

DOLGOS JÁNOS

Az atomerőművek máris versenyképesek

N. A. Dollezsal, a Szovjet-unió Tudományos Akadémiájának tagja *Atomenergetika* címmel tartott előadást csütörtökön délután a Magyar Tudományos Akadémia székházában.

Dollezsal akadémikus, aki *A szovjet tudomány és technika ötven éve* kiállítás alkalmából érkezett hazánkba, elmondotta, a világ első — Moszkva közelében épült — energiatermelő atomerőművének üzembe helyezése óta mindössze 13 év telt el, ma már a különböző országokban működő atomerőművek teljesítménye együttvé-

ve eléri a 9—10 millió kilowattot.

Megemlítette az előadó, hogy az atomerőművek — ellentétben a szénre alapozott erőművekkel — nem szennyeznek levegőt, helyük kijelölésénél nem kell tekintettel lenni a közlekedési hálózatra, hiszen nincsen szükségük óriási mennyiségű tüzelőanyag odaszállítására stb. Ami pedig a gazdaságosságot illeti, a széntüzelésű erőműveknél az energia-termelés költségeinek jelentős csökkentésére számítani már nem lehet, viszont az atomerőművek már most is nagy energiarendszerek sok esetben versenyképes

áron termelik az energiát és berendezésük gyártási költségei egyre kisebbek lesznek.

— Az atomerőmű új energia-forrás. Előrelátható, hogy a közeljövőben, mondjuk, 1980 után az iparilag fejlett országok többségének energia-szolgáltató rendszerében az atomerőművek ha nem is domináló, mindenesetre főszerepet játszanak majd. Valószínű, hogy a nagyteljesítményű — egymillió kilowatt egységteljesítő-képességű — atomerőmű lesz a nagy energiarendszerek alaptípusa. (MTI)